

ДІЛО

<p>РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 16, II. пав. Кonto почт. шлани. 26.726 Адреса теле: „Діло—Львів“. Число телефону 565. Рукописів редакція не повертає.</p>	<p>ПЕРЕДПЛАТА в Австро-Угорщині: місячно . . . . . 5— К. квартально . . . . . 15— „ піврічно . . . . . 28— „ піврічно . . . . . 36— „ у Львові (без доставки): місячно . . . . . 4— К. квартально . . . . . 12— „ піврічно . . . . . 22— „ піврічно . . . . . 44— „ в Німеччині: піврічно . . . . . 28— М. піврічно . . . . . 56— „ За зміну адреси платити ся 50 с.</p>	<p>Ціна оголошень: Головний вестник, двомісячний або чотири місяці 60 с., в кварталі 1 К., в оповістках 1*50, в рекламній часті окремо або на умовах 2 К. Некрологи 3 К. Службові друкує редакція. Платити на суботу і неділю подвійно. Постійні оголошення на вільних умовах. Один примірник газети у Львові 16 с. на провінції 20 с.</p>
--	---	--

Видає: Видавничча Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Вацлав Панейко.

„Шматок паперу“?

Львів, 4. вересня 1918.

Мимо прийнятого зобов'язання, реченець якого минув 31 липня с. р., Австрія досі Галичини не поділила, досі українського краю не створила, досі не знайшла часу й змоги заспокоїти найзаконніші погребні чотирьох мільонів Українців.

Се сумна правда. Як ставиться до неї українська держава? Про становище урядових кругів до галицького питання не будемо говорити. Натомість хочемо згадати зважів сього, як глядять на австрійську політику супроти українських горожан Австрії широкий український згвал державної України.

Вихідною точкою для оцінки сьогочасної політики Австрії в галицькій справі є для пресових органів у державній Україні „таємний“ берестейський договір. Документ сей — каже прим. польське „Відродження“ з 1 с. м. свідчить, що український народ заінтересований справою позилу Галичини і вважає її справою міжнародною. Міжнародний характер цього стверджено в Берестю.

Хоч польські газети і називають цей „тайний договір“ рекомендацією п. Севрюкеві за „зачу“ його уступку в справі поправки кордону, але не не зменшує його ваги.

„Таємний“ договір мусів бути таємним з огляду на престиж Австрії, яко великої держави.

Хіба ми Туреччина, щоб наші внутрішні справи були предметом міжнародних трактатів? Ставили би представники Австрії, колиб їх вимушено до відписування такого таємного договору.

Всякі тайні договори стають згодом явними — це закон, і хіба представники Австрії забували його невиконувати, аби зберегти таємність на завжди?

Договір є договір, а не „шматок паперу“, бо коли це „шматок“ для однієї сторони, то він може бути „шматком“ також і для другої.

Підписавши договір про утворення з українських земель окремого коронного краю, Австрія признає міжнародний характер всієї австрійської українсько-польської справи.

Так трактуємо її й українське громадянство державної України. Українська державність поставила своєю задачею дебитись визволення українського народу не тільки в межах Росії, але скрізь, де живе український народ і де він арагічений.

Як розпочалась світова війна — що робили австрійські Українці? Вони не тільки по волю, а добровільно пішли обороняти Австрію проти українського ворога Росії, поклали кров своїх синів у жертву Австрії, в думкою „а чейже“...

Коли впала Росія і натомість встала вільна Україна — проти кого підуть галицькі Українці боритись за свою свободу? — питає „Відродження“ — і відповідає:

Формально, ніби вже ворога немає... Але в ти то й річ, що отсе сакраментальне „а чейже“ дурило Галичан дуже довго і, як знають, одурять ще раз. Австрія не раз обіцяла

Українцям „поділ“, „університет“ то що, а все лишається по старому. На згадку на Берестейський договір, Австрія тепер гальмує не те що „поділ“, але навіть саму думку про Берестейський мир.

Значить проблема українсько-австрійського зближення стає „дуже проблематичною“ по волі наших одвічних („jak świat światem, nie był Polak Ruszowski bratem!“), ворогів.

Українська демократія усвідомлює собі нинішній зміст австро-польської політики: „на чейже“ має надій.

Через те в Берестю було поставлено українсько-галицьке питання на рівні ноги. Граф Черзін і др Зайдлер не хотіли уподобитись колишнім сліпим російським політикам, що задравши ніс в гору вели Росію в прірву; вони зрозуміли, що значить автономія народів на Україні, що значить будучина Австрії. Ми не сумніваємося в добрій волі гр. Черзіна і др Зайдлера — вони були праві і вони мудрі уступити перед польською політичною інвазією, котра за автономію полякам на Україні здатала пограбуванням Українців у Галичині.

Це історія зановувила на своїх сторінках. Доки поляки хочуть панувати над Українцями — доти не може бути ніякої автономії їм на Україні — таку конеквенцію нашпуге почуття справедливости.

Українська політика мусить згагатись до того, щоб берестейські зобов'язання не були фкцією, аби міжнародне право було празом, а не шматком паперу, бо тільки така позиція єдино правильна і культурно справедлива.

Український народ хоче жити в згоді з иншими народами, але це не значить, щоб носити на своїх плечах хижцький баласт.

Ми думаємо — кінчить свої міркування „Відродження“ — що тільки визволення нашого народу і його суцільна державність забезпечить йому можливість дальшого розвитку, отже не будемо байдужі до Галичини, в якій поляки риблять нову Альбанію чи Вірменію, котрі були центром уваги міжнародної політики й трактатів.

Австрія не схоже, розуміється, стати колишньою Туреччиною, щоб ніхто не втрутався у її справи і не схоже бути кляшньою Росією, щоб національне габгательство не розірвало її на шматки.

Приклади значадо повчаючі. Гороскол занадто невзрачний.

Галичина не може отати раз на все тюрмою-кліткою українського народу.

Поворот Лизогуба.

(УГА) Київ 1. вересня 1918.

Вчора рано вернувся з Берліна голова ради міністрів Ф. Лизогуб.

Разом з прем'єром-міністром приїхав до Києва й товариш міністра заграничних справ п. Палтов.

В день голова ради міністрів був з деклядом у п. гетьмана, а вечором відбулось засідання ради міністрів, на котрому Ф. Лизогуб повідомив про свою поїздку.

В Берліні український прем'єр-міністер мав довгі наради з статс-секретарем заграничних

справ фон Гінде в міністрами військовим, морським, фінансів, шляхів, комунікації й постачання.

Всі важлі для України справи, котрі були предметом обговорення на цих нарадах, одержали цілком доброзичне вирішення й становище німецьких урядових кол до потреб української держави було виразно найдоброзичливіше.

Перед від'їздом з Берліна цар Вільгельм відзначив голову ради міністрів орденом великої корони І. степені, товариш міністра справ заграничних Палтона орденом Чорного Орла ІІ. степені з зівзоду, а ротмістра Кочубея срденом ІІІ. степені.

Крим для України?

Відень, 3. вересня 1918.

Українське пресоє Бюро доносить: З добре поінформованих берлінських кругів, які сюди наслідки, довідуємося, що в нагоди останніх нарад президе та міністрів Лизогуба з миродатними кругами в Берліні рішено півостров Крим прилучити оконечно до України.

Великий вибух в Одесі.

(Ткб) Одеса, 3. вересня 1918.

Вже можна обняти розвіри катастрофи вибуху в складі муніції. Більше як 50 людей убитих, кількисот ранених. Кілька тисяч осіб остало без даху, бо гранати і надзвичайний напір воздуху, а також вогонь понизили доми довкруг на всіх вулицях.

Особливо Столбоїська вулиця представляє вид страшного знищення. На довгих богато верств вулицях, ні оден дім не оствав цілий; все покрите кавалками розірзаних стрілень і невистріленими стрільнями, вчасі найбільшого калібру.

Шкоди не обчислені, однак вони певно винесуть багато соток мільонів.

Вибух тривав з перервами від суботи в полудне до понеділка. Нині вже можна мати певність, що небезпека вибуху великого складу екранів і пірохселіни минула. Для нещасних, що остали без даху і в голоді, вишукано тимчасові приміщення, а полезі кухні австро угорських війск видають їм похику.

Житє в Одесі вже нині правильне. Дотелерішні доходження вказали, що так саме в Одесі як і в Києві катастрофу спричинили агенти антанги.

Склад муніції був власністю українського правительства; австрійсько-угорський військовий заряд нів переговори, щоби закупили сю муніцію і инші припаси.

Утеча перед польським террором

(УГА) Рівне, 31. серпня 1918.

З Луниці повідомляють, що багато виселенців, що прїїхали за кордон, тікає назад на Україну.

Еспанія на розпутті.

ВІДЕНЬ, 3. вересня. Наслідком останнього затоплення еспанського корабля німецькими підводними суднами повстало незрозуміле між еспанським і німецьким правительствами. Стівра вже рішиться на раді міністрів, яка відбудеться дня 6. с. м. в Мадраті.

За „буржуазно-демократичне правління” на Україні.

Проти революції і реакції.

Львів, 4. вересня 1918.

П. Якименко помітив у „Новій Раді” а 31. серпня статтю п. в. „Демократія і буржуазія”, зміст якої означає новий етап у розвитку української політичної думки в державній Україні. З огляду на те слід познайомити в нею й та дещо українське суспільство.

Царська влада в бувшій Росії — це не П. Якименко — тремтала на багнетях та шпирях. Для всякого громадянина було очевидно, що вічно так не буде, що настане час, коли повстане прегриваний та убийчий ревілунг чи селянин чи Пугачівщина. Тільки геруючі кола, що стояли у владі царські прислужники були переконані в непозитивності влади. Крашні представники землевласників та буржуазії звертали увагу на необхідність зміни гонимого курсу та переведення деяких реформ. Але керуючі кола більше вірили в силу озброєнки та го-єнно польові суди.

Результат такої політики ми спостерігаємо уже на протязі більше року.

Захопивши в свої руки владу так звана російська революційна демократія переняла владу і старі гризні її. Замість того, щоб по-умітись в демократію інших народів що до найкращого розв'язання національної проблеми та деяких чергових соціальних реформ може, правда, не в остаточній формі, а також замість того, щоб спільно в сини силами знайти спосіб припинити війну, яку примушували провадити державні антанти — російська революційна демократія на олімп розпочала наступ, який скінчився контр-революційним рухом Корнілева та вибутом більшовизму.

Одночасно в цим російська демократія провадить боротьбу в демократію інших народів і вступила соціальні реформи.

Така вже доля всякої влади, що вона не відчужає того моменту, коли необхідно поробити такі заходи, які випрежають всякі вибухи. Проішов певний час і влада с.р., більшовиків та народних соціалістів (про кадетів та буржуазію, що деякий час теж були революційною демократією у владі — я не згадую, бо їх політика була настільки фантастичною, що під час революції і тепер ні один нар д такої влади не вгадає) пілком підгнили, і більшовики одним ударом її знищили. За політику революційної демократії довелося поплатити і українській владі, яка теж була синула більшовиками. Непрактична та самовпевнена, націоналістична та імперіялістична російська демократія непомітно вхопила собі заступника в більшовизмі. Правда на Україні шляхом полії українська влада ще була повернулася на деякий час, але теж не зуміла зорієнтуватись в

нових обставинах і, згуртувавши своєю попередньо утопічною політикою проти себе певні класи — змушена була уступитись. І от уже на протязі 4 місяців панує на Україні нова цілком буржуазно поміщицька влада. Ця влада теж очевидно переконана, що вона сильно сидить на ссесему місці, свідомо провадить реакційну владу політику, сподіваючись очевидно вдержатись ще довго. Але панування більшовицької влади в Росії показує що силою багнетів та шпирей не дуже то довго можна зловживати. Ми бачимо, що більшовицька влада, яка всіма своєю соціально-економічною політикою бливська і зрозуміла широким народнім масам, вже вступила в період агонії, так що ще в цьому році можна чекати її занепаду. Невідомо тільки, чи розпочнеться там ще лютіша реакція ніж у нас, чи у владі стане буржуазно демократія, що в усякого погляду було б для Росії найкращим виходом в кіншніх умовах. На прикладі панування буржуазно поміщицької влади у нас, ми спостерігаємо, що реакційна влада невдатна до реальної політики в такій же мірі, як і влада революційної демократії; не державний розум, не інтереси держави та народу керують буржуазно-реакційною владою, а класова пошста, вузькі матеріальні вигоди опанували нею цілком.

Але голи невідомо, до чого ще приведе політична криза в Росії, то на Україні нинішня політика уряду безумовно приведе знов до занування революційної демократії, коли у свій час не будуть покликані люде, які зуміли б примирити інтереси соціальних ворогів та ослабити національно-політичну ворожнечу. Нам здається, що буржуазно-демократичні чи національно-демократичні партії та групи різних націй повинні зрозуміти небезпеку, яка насувається на Україну, як наслідок нинішнього курсу політики у нас, і спільними силами врятувати Україну від нових грізних подій.

Донська справа.

Львів, 4. вересня 1918.

Як головну причину, чому московська більшовицька мірова делегація спинилася око-єчне завершення миру між Московщиною й Україною, подає ся делегація обставини, що гетьманське правительство України признало незалежність донської держави, хоча із становища московського правительства Донщина є тільки збунтованою областю Московщини, яка не має права на незалежність. Справа ся є нині предметом дуже живих розмов на сторінках київської української преси. З розмов цих звер

тає на себе голос соціально демократичної „Робітничої Газети” — і в нині хочемо познайомити й наших читачів.

Не дуже давно — пише київський с.д. уряд — наш уряд в ноті своїй до донського уряду визнавав самостійність Дону і висловлював побажання, щоб ця самостійність була статочною, а не переходовою формою донської держави.

Ще тоді ми висловлювали свій сумнів що до потрібності визнання Дону самостійним, коли він сам себе таким не визнає. Ще тоді на сторінках „Роб. Газ.” вказувалося на те, що такі „державні форми”, які виникають не в національній змаганні народу, а тільки в невольненні соціальним ладом Росії ні в якому разі визнавати не можил; такі „держави” можил вважати тільки за бунтівників проти російської влади.

Але наш уряд невідомо в яких цілях визнавав донську державу і вступив в нею у відповідносини. Іме можна було б зрозуміти цей крок, коли б він давав якісь вигоди українській державі в її теперішньому вигляді. Однак і цього не має; нинішній український уряд відлучився в Доноу угоду, по якій віддав йому в абсолютній українським народом землі Донщини.

Таким чином ніякої користі для України від признання нею Дону нема, а Україна тільки допомагала Дону в боротьбі його з більшовиками, допомогала тім силі, яка крім своєї реакційності ще й ворожа українській державі, і цим тільки нашкодила справі мірових переговорів з Московщиною.

Своїм признанням Дону український уряд очевидно гадав ослабити позиції московського совітського уряду і від цього дещо виграти, але ніяких реальних результатів цим не досяг, бо визнає ту владу, яка є більш ворожа до української держави, ніж совітська. Остання прийнявши признала українську державу, а Дон має завдання, які ідуть всупереч інтересам України, яко держави. Дон має своєю метою „спасеніє Росії”, себ то об'єднання всіх угорених на території бувшої імперії держав і реставрацію монархії.

Навіть в декларації своїй донський уряд проголошував незалежність Дону лише до „возсозданія в тїх или иных формах единой Росии”.

Тепер, коли боротьба з більшовиками на Дону вже кінчається перемогою козаків, донський уряд має намір іти „спасать” Росію „Добровольчеська” армія уже спалила Кубань і тому змисил, щоб остання не порвала „смиренней звязи” з Росією. А в офіційній донському уряду говориться про те, що „коли козацтво звякнеться в межах своїй області, то йому не існувати; коли ж воно знову візьме на себе свою історичну місію і допоможе Росії видіти з брудної „трясини”, в котру її штовхнула революція, то козацтву належатиме ще багатовікове і славне існування”.

клим полщук.

Така пригода.

Оповідання.

Осінній ранок був чудово погожий, ясний і веселый. В повітрі віяло легенькою прохолодою і тихо снувалися білі нитки „бабінного літа”. Уже немає літа і зблідли ясні кольори навколо. Там за селом іріє стерня ще неорана й досі, бо землі ще не ділили, а через те й ніхто не вник де йому орати... Висовується за обрію червоне сонце і сміливо пряме на небо, неначе дбайливий син на свою батьківщину. Он воно вже й зовсім викотилось на небо і якась маленька смужка змарі насунула на його, але скоро вона розійшлася і сумне осіннє проміння засяло так ласкаво і привітливо...

Село вже прокинулось і загомоніло. Скрипіли десь „круки” біля крилиць, ревла незадовольнена скотина, яку вигонили до череди. Загомоніло і інше життя. Оксана, яка трохи за спала і зарав тільки що умилася, поспішаючись готувала сніданок своєму чоловікові, який був пастухом громадської череди. Вона шкварила на сковороді якась пісне сало і повірала в вікно, чи ще не має на зигоні череди.

Через вікно її було видно весь вигін, що біля церкви, і вона бачила що скотини вже згнали чимало, а чоловік десь в клуні спить ще й до цього часу. Хотіла вже була нарікати на свою „лизу долю”, але в той час побачила на дворі щось таке, що її дуже розсмішило. Біля повітки стояв півень, якому від безробіття дуріла голова, а через те він чогось крутив на всі боки своїми витрішкуватими очима, чекваючи якийсь пів'яде якась цілава курка.

Із не повітки вийшов сірий цюгоричний кіт, який тримав в зубах мишу і якогось стався проїти біля півня. Півень вилачив kota і витягнувши шия, протестуючо замаяв крильми, блиснув очима і на всю горлянку загаласував: „крав велику!”

Кіт настербучив шерсть і став по маду одступатися назад, але півень зробив один поважний крок і враз стрибнув на kota. Той цемаючи змоги боронитись, призірливо фиркаув, покинув мишу і вчепився павурами в півнячий гребінь. Заким вони змагалися між собою, миша пришла до своєї пам'яті і сховалася під повітку. Помітивши, що миші вже немає, вони розійшлися і зацікавлені стали розглядати землю.

В той час прокинувся Петрусь, який спав на полу. Ще не розплющивши очей, він запитав:

— Мамусю, а де мій новий батіг? Я сьогодні помагатиму татови череду пасти...

— А? який добрий хлопчина, він вже й череду хоче пасти!... Батько й сам зуміє справитись. От ти краще піди в клуню, та скажи батькови щоб вставав, та йшов вже снідати.

Петрик ним незадовольнився став хикати:

— Я хочу пасти... Дайте мені батога...

Оксану забрала влість і вона крикнула:

— Я ось тобі як дам батога, так ти його не скоро забудеш... Вставай і йди, як я кажу.

Готуючи сніданок, вона боялася залишити в печі сковороду, щоб не горіло сало, а разом з тим непокоїлася, чого так довго спить чоловік? Він вже де кілька день скаржиться, що болять голова, дрижать ноги і руки і чогось вомиль крижі, але що-дня гонив череду, неначе не зорий.

„Добра була б оквиця, якби він засльб в цю пору. — Думала Оксана. — До Михайла ще всього півтора місяця лишалося, а тут люде і за пів-літа не заплатилиб. В багатого чорт дітей колише, а в бідного з хати вивесе... Ціле літо змарнував я на зиму можна ще й без хліба лишитися... Як би сами, щоб нікого, а то троє дітей малих, соред яких найстаршому, Петрусеви, ось на Петра тільки дев'ятий рік пішов...”

В той час в хату ввійшов Петрусь і став:

— Вони не хочуть вставати.

— Чому? Щож батько каже?

— Вони нічого й не кажуть, а так собі лежать.

Ноги і руки в Оксани задріжали і вона витягнула сковороду на припічок, бігцем подалась до клуні. Він лежав навзпак з пів закритими очима і роззявленим ротом. Стривавши деяка, що „він змер”, як обухом вдарила в її плочу і вона чим дуж припала до його холодного тіла. Крик розпачу вирвався з її груди і вибухнув голосним риданням, яке почули де де аж за верітьми і з цікавістю стали слодитись до клуні.

Всі, хто тільки приходив, чудувались:

— Гм... Оце, але! Буз собі чоловік, як кажний з нас, а тут тобі ззяв і помер... Дея діла твої, Господи!... і якже це сталося так? Зараз не буде кому й череду в поле виганяти.

Трохи опам'ятали Оксану і заходились ратись біля мертвого. Прийшли старі баби і те слід нарядили його і поклали на лаву. Оксана плакала, приказувала і зітхала, але ради нічого не могла й сама собі дати. Прийшов перенесений брат змерлого і заходився з погребом. Найняв копачів, щоб йшли на цвинтар копати яму, запросив майстрів, щоб со-ноу труну зробили а старий Семен, що в церкві ча дощити неділі читає, вже й сам потурбовався ората і своїм „псалт-ром”. А Оксана так і на крок не відходила від мертвого, а все плакала і орала зувала. Воно ще й до цього часу немогла зрозуміти, що це робиться в нею. Хвилини здавалось, що вона от от заснілася в широк пом, як не так давно сміялася з широк коту...

(Далі буде)

Але для забезпечення свого славного історичного монархічного Росія. Республіканське козацтво, що має когось од свого історичного козацького стану? розуміє, що Росія стане республікою, буржуазною чи демократичною, централістичною чи федеративною, козацтво прийде нігеть, бо ніяка республіка не потерпить тривалішого стану, ніж козацтво з його прерогативами".

Для спасіння козацтва, яке стану, необхідно Росії об'єднати історичську руську державу і козацтво в монархічну форму правління — монархічну".

Такі мрії і пляни керівників донської політики не можуть бути ні в інтересах української демократії, ні в інтересах Української держави, незалежно од її державних форм, коли козацтво не зберегти не то що свою незалежність, а хоч будь яку державну форму.

Донські реакціонери прагнуть до нової державної дореволюційного становища, себ-то до поневолення України. Чи можуть бути у них якісь спільні інтереси з яким би то не було урядом, або урядом самостійної України.

Ми і в момент заключення угоди українського уряду з донським вважали цю угоду помилковим кроком з боку українського уряду. Тепер ця помилка набрала уже реального значення і загрожує самим життєвим інтересам, як української держави, так і нації.

І коли по деяким відомостям навіть в німеччині спеціальних колах питання про призначення Дону самостійною державою вирішено негативно, то тим більше українській державі, коли він справді стоїть на ґрунті незалежності України, мусить би переглянути своє відношення до тимчасової держави Краснова.

Димісія польського кабінету.

КРАКІВ, 3. вересня (ТКБ). До „N. Reform“ доносять з Варшави під датою 2. с. м.: По приїзді прем'єра Стечковського відбуло урядовою нарадою і рішення податися до димісії. Регенційна Рада димісію прийняла. Причиною димісії має бути неадаптованість, яка виявилася в його лічненні. Однак крім цієї причини є ще й інша, а саме та, що між міністрами є деяка різниця поглядів. Міністри (Польський (освіта і віросповідання) та Бронський (промисел і торгівля) і з гори протиуправління переговорів з Німеччиною, однак не виходять ніякого іншого виходу. Президент міністрів Стечковський не виказався ще в сій справі. Найповажнішим кандидатом на прем'єра є кн. Януш Радивилл. Не виключене, що Стечковський остане на ділі міністром фінансів. Більшість міністрів остане на своїх попередніх становищах.

Поголоски про федералізацію Австрії.

Інсбрук, 2. вересня 1918. „Innsbrucker Nachrichten“ довідуються, що президент міністрів бар. Гуссарек усім політикам, які явилися у нього в справі наради щодо складання фінансової комісії і цілого парламенту, заявив дуже рішучо, що усі поголоски про федералізацію Австрії є цілковито вигадкою. Президент міністрів жалувався, що ці поголоски викликали в Австрії та в Угорщині дискусії, які заострили тільки настрій між партиями. Ці поголоски повстали певне наслідком того, що бар. Гуссарек на поручення члена Радикального Радника Ляммаша прийняв дирекцію Бенно Карпелеса-а, який передав йому проект реформи державного устрою в просьбою урядові його як студію. Бар. Гуссарек прийняв се вже в самій чемності, не даючи, розуміється, ніякої мериторичної заяви.

Воздушні бої над Півсюю.

ВІДЕНЬ, 3. вересня (ТКБ). З воєнної преси до нас доходить: Перед полуднем дня 1. вересня героїчна ескадра, вложена в 7 Капронів і 25 стейжних літаків пробувала виконати важку бомбовий напад на наші поля злету в околицях над Півсюю. Наші літаки відперли ворожого і в погоні за ним аж по Тревизо одержали оден літак Капронія і оден стейжний літак.

Арра-Камбре.

В німецькій повідомленні з дня 3. вересня до нас доходить: На передполлі наших нових становищ між Скарлою і Соммою Англії далі на південь від сходу від Арра вдалось впровадження в бій переважують сил вбитися в наші становища піхоти по

обох боках шляху Арра-Камбре. Змагання неприятели перебитися через Дуу і на захід від Сопу соит в напрямі каналу розбилися наслідком напад наших пригтованих резерв. По обох боках Вараупе відперли ми ворожі наступи виконані при допомозі панцирних возів. На південь від Сомми вдержали ми в наших руках горби на схід від Saily—Malain—Missonne—Nazi і східний край Peronne. Варчим між Соммою і Оазою гарматні бої.

Французи, скріплені мароканськими і американськими дивізіями пішли пополудни до наступу між Оазою і Есною. Наступи, які в додини над Ailette вийшли на Pierre, Rande і Folembrau заломилися під діланнем нашого огня. В деяких місцях наш протинаступ відбив неприятели. В лісах на захід і на південь від Сопу le Chateau неприятели в а л о м и в дешо наші перші лінії від рікою Ailette.

Вечером: Між Скарлою і Соммою спокій. Рухи, які ми вчорашної ночі там розпочали відбулися пляново. — По обох боках Neuron віперто частинні наступи Французів. Між Ailette і Есною виявлялися вечером нові бої.

Австро-угорська артилерія на заході.

ВІДЕНЬ, 3. вересня. На західнім фронти, — як доносить Авап, появилася австроугорська артилерія, де вона бере живу участь в боях.

Також в часі війни — виплачує Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“

своїм членам відшкодованя за обезпечені будинки й інші річи, як — що пожежа не була наслідком війни, але повстала з іншої причини, як пр. від грому, лихой будови, підпаду, чужої необережності і т. н. 1. д 5-7

НОВИНКИ.

Львів 4. вересня 1918.

— Пулавський у Дорошенка. З Київів пишуть, що 30. серпня у міністра закордонних справ Д. Дорошенка був з візитою маршалок польської державної ради п. Пулавський.

— Спекуляція підручниками. З Київів пишуть: Великий попит на українські підручники середніх і нижчих шкіл закордонного видання поробив величезну спекуляцію. Так наприклад, підручник фізики д-ра Левницького (Львів, 1912 ціна 4 корони) в книгарні товариства „Вернігора“ продавався по 8 карб. 40 к. Цяж книга в книгарні Оглобліна продається во 18 карбованців. Слід було б, щоб справа в постачанні українських підручників було негайно поза участю спекулянтських сил.

— Самоволя управителя Рільничої Експозитури в Старім Самборі. Нам пишуть: Іменуванне бушого народного учителя п. Драча управителем Експозитури Рільничої в Ст. Самборі викликало обурення у 85% українського населення і повне недовіре до його особи. Коли в 1917 р. прибув п. Драч до Експоз. Рільн. в Ст. Самборі, відразу заняв вороже становище супроти Українців, та де лип може шкодить їм. І так коли основано при Експозитурі Рільн. Раду дорадчу то він на 8 членів доукавав лиш 2 Українців аж на розказ п. к. Навісництва вибрано з поміж нас 4 членів. Так хоч п. Драч будувати Польщу „od morga do morga“. А пригляньмо ся даліше його роботі та для кого він працює. Ради дорадчої він вже від півроку не скликає, бо не хоче, аби она довідалася кому він поовдавав на власну руку вбіже, скіри, велізо. Збіже роздається в засади панам Полякам, а укр. населенню не має на засів. Скіри пішли на покриті повозів, а на упряж коний для укр. населення не має, а де поділось велізо на вози, то про се скаже хіба п. Драч! Тепер по іменуванню сей нанок такий себе певний що прилюдно заявляє, що „jetni plkt nie nie zrobi“. Коні і жовніри є завжди на услугах панів до будовання Соколів, до воження товарів до різних товариств, до будовання Польщі, а для укр. населення нема часу і на годину. Чи така ціль Рільничої Експозитури в Ст. Самборі?

— Українські народні виділові школи у Львові. Торік дістали ми від шкільних властей дозвіл на отворене двох українських виділових міських шкіл: одної для хлопців, а одної для дівчат — в полученю в нагодивим школам ім. М. Шашкевича при вул. Скарбівській ч. 26. і Вірженській ч. 23. В біжучім шкільнім році повсяють од і ші і II гі каяти виділові. Вписи до всіх 4 ох клас народних і до I шої і II гої виділової так для хлопців, як і для дівчат відбуваються аж до віакликания. Українці всіх ста-

нів! Не вагайтеся записати своїх синів доньок до своєї рідної школи, де вони найдуть вірше науку, щирю опіку і теплі серця учительського Збору, а в разі потреби і матеріяльну підмогу. Хто лип як і чим може, причиніть ся конечно до піднесення Фреквенції в агаданих школах. Доля і будучність тих шкіл залежить тільки від Фреквенції, яка до тепер зовсім не дописує. Як не використаємо теперішньої хвилі і не підтримаємо українських міських шкіл ім. М. Шашкевича вповненням класк (особливо вищих) шкільною молодіжю, то їх уграємо. Тоді крім невіджалованої шкоди і сарому спаде тяжка вина так на одиниці, як і на загал, бо урава школи і шкільні власти своє зробили.

Як найбільше відпущувати VIII. воєнну повязку? Обезпечуватися на нині в облігаціях VIII. воєнних в одимонім українським Товаристві взаїмних обезпечень на жите і ренти „НАРПАТІЯ“ у Львові, вул. Руська ч. 18.

Що значить: підпущувати VIII. воєнну повязку через жите не обезпечене.

Се значить, заключати жите не обезпечене таж, що обезпечена стама має бути вигачена облігаціями VIII. воєнної повязки.

Такі обезпечення приймає від найкориснішими умовами єдиное українське Товариство взаїмних обезпечень на жите і ренти „НАРПАТІЯ“ у Львові, вул. Руська ч. 18 XII 1 1-?

Четвер, 5. серпня 1918. Нині: греко-кат.: Луца мч. і пр. — римс-кат.: Лаврентія б. Заавтра: греко-кат.: Евстхія сем. — римс-кат.: Захрїї пр.

В кіні Коперник від 3 3 м. премега величавої реалістичної драми п. н. „Жінка і п'яц“. Р. лю жінки демона, в якої руках муштина стає правдивий паяцон, грає з небувалим поводженням знаменита артистка Лія Мара. Настроевий коцерт фільгармонійної оркестри. ХХХ

„Багряна буква „Е“, незвичайну і в повнім значінню слова сенсачійну драму в 5 ти частях вавітлює далі кіно: Марусенька (пл. Смольки 5). В головній ролі маєстатична стилева італійська артистка Марта Невелі. Прегарна музична ілюстрація! Чудове доповнення програми. Початок вже є год. 3-тій полудни.

Назвичайні загальні збори спілки госп. торг. „Народний Дім“ в Раві руській відбудуться в поеділок дня 16. вересня о годині 2 по полудни в льокалі каси „Віра“ в Раві. Порядок денний: 1. Затвердження членів у правн. 2. Дальша дискусія над напрямом діяльності спілки. 3. Внесеня членів. На случай браку приписаного статутом комітету відбудуться загальні збори того самого дня о годині третій по полудни в тім самім льокалі а рішення тих зборів будуть важкі без огляду на число присутних членів. За Раду надвараючу д-р Іван Кунців голова, Василь Головка писар. 449

Важне для Копичинеччини, Гусятиниці, Скалатщини і Теревовельщини. В днях 23, 24. і 25. вересня уряджує Філія „Сільського Господаря“ в Копичинцях курс: воєнно-адміністратійних відомостей і відбудови краю. Всі інтелігенти і свідомійші селяни з тих повітів повинні взяти участь в тім курсі. IV 1-2

Конкурс. Старшина Ставропільського Інститута в порозумінню з парохіяльним урядом оголошує отсим конкурс на посаду дяка при св. Успенській церкві у Львові. Першенство мають ті, котрі перпри добрий голос і знання діаківства викажуть я ще знанням вишого хорального співу. Дотичні подання належить вносити до 30 вересня с. р. до канцелярії Ставропільського Інститута у Львові Бляхарське 9. — Д-р Фдак. 452 1-1

Професор Дмитро Шумей зволить ласкаво подати свою адресу Кокодинському, Львів, вул. Геломба 4. 457 1-2

За упокій душі бл. п. д-ра Ярослава Кулачковського, директора Товариства „Дністер“, відправитья поминяльне богослуження в суботу дня 7. вересня о 1918 о год. 8 рано в церкві Успення Пресвятої Богородиці, на котре запрошує дирекція Товариства „Дністер“.

Подаємо до відома всім, що вписи на приготозляючий курс як і до першої гімназіальної в Луці к. Самбора тривають через цілий місяць вересень. Вступні іспита до першої гімназіальної відбудуться 23. і 24. вересня. Принятні мають язитись вже 29. вересня бо правильна наука зачнесь 1. жовтня с. р. Приймаєсь також приватистів з всіх клас гімназіальних.

